

Regeringskansliet
kn.nm@regeringskansliet.se

Yttrande över promemorian *Tillfälliga undantag från fridlysningsbestämmelser vid omhändertagande av stormskadad skog*

Er beteckning: KN2026/00535

Sammanfattning

Länsstyrelsen Gävleborg vill sammanfattningsvis framföra följande synpunkter på Regeringskansliets promemoria.

Länsstyrelsen Gävleborg anser att föreslagna ändringar har ett angeläget syfte och Länsstyrelsen ser positivt på att Regeringskansliet uppmärksammar behovet av ett skyndsamt omhändertagande av stormfälld skog. Länsstyrelsen ser dock att detta möjliggörs genom nollalternativet, det vill säga att de föreslagna ändringarna inte införs, och att det därmed inte saknas en annan lämplig lösning – vilket krävs enligt EU-rätten. Vi gör bedömningen att länsstyrelserna, genom en tillfällig resursförstärkning, skulle ha beredskap för att klara av ett eventuellt ökat antal dispensärenden utan längre handläggningstider.

Vidare anser länsstyrelsen att promemorian inte utgör ett tillräckligt underlag för en bedömning av om förutsättningarna för det föreslagna undantaget är uppfyllda, avseende påverkan på gynnsam bevarandestatus hos fridlysta arter.

Synpunkter

Här redogörs för Länsstyrelsen Gävleborgs synpunkter, disponerade i enlighet med promemorians avsnitt.

1.1 Förslag till förordning om ändring i artskyddsförordningen (2007:845)

- Länsstyrelsen anser att det saknas en tillräcklig utredning av vilka arter som ska omfattas av bilaga 4.

Motivering: Utifrån PM och remissmötet 13 mars 2026 är grunderna för urvalet till bilaga 4 inte tydliga för Länsstyrelsen. Listan innehåller arter som vi inte ser är kopplade till skogsbruk och/eller förekomst i den stormdrabbade regionen, medan andra relevanta arter saknas. Exempelvis är lavskrika en art som kan behöva hänsyn i Gävleborg.

2.4 Tillsyn över artskyddet i skogen

- Länsstyrelsen anser att Skogsstyrelsens förutsättningar för tillsyn behöver förtydligas.

Motivering: Länsstyrelsen ser positivt på att de föreslagna undantagen inte hindrar att Skogsstyrelsen ställer krav på försiktighetsmått eller annan hänsyn för att begränsa påverkan på berörda arter. Utifrån PM är det dock inte tydligt om förslaget är förenligt med direktivens krav på kontroll och övervakning.

Det behöver tydliggöras hur myndigheterna ska ha kännedom om vilka arter som påverkas, för att kunna agera i händelse att undantaget visar sig ha negativ påverkan.

I PM nämns inte om Skogsstyrelsens tillsynsarbete förväntas rymmas inom myndighetens befintliga ekonomiska ramar. Om ärenden som normalt sett skulle kräva en ansökan om artskyddsdispens till Länsstyrelsen i stället ska anmälas som samråd till Skogsstyrelsen, kan det förväntas innebära ett ökat antal samrådsärenden hos Skogsstyrelsen. Förslaget medför därför en risk för att skogsbruksåtgärder, där det finns skäl till försiktighetsåtgärder alternativt förbud, kommer att genomföras utan kontroll eller övervakning. Skogsstyrelsen uppger att de i dagsläget inte har förutsättningar att hantera de senaste årens ökade arbetsbelastning med avseende på hanteringen av planerade och anmälda föryngringsavverkningar¹.

---

¹ [Skogsstyrelsens budgetunderlag 2027-2029](#)

3 Tidsbegränsade undantag från förbuden i fridlysningsbestämmelserna för att ta omhand stormskadad skog

- Länsstyrelsen anser att PM inte utgör ett tillräckligt underlag för bedömningen av konsekvenserna på gynnsam bevarandestatus (GYBS) hos fridlysta arter.

Motivering: En grundlig utredning av förslagets konsekvenser för fridlysta arter saknas i PM. Länsstyrelsen anser att det inte är känt vilka arter som riskerar att påverkas, samt i vilken grad, och att det därför inte går att bedöma om förutsättningarna för det föreslagna undantaget är uppfyllda. Vidare behövs ett noggrant urval av arter i bilaga 4, för att säkerställa att undantaget inte försvårar GYBS.

- Länsstyrelsen anser att det finns andra lämpliga lösningar, vilket krävs enligt EU-rätten, och att det därmed inte finns behov av att förslaget genomförs.

Motivering: Enligt PM saknas andra lämpliga lösningar, vilket är en förutsättning för att EU:s medlemsstater ska få göra undantag från förbuden i artskyddslagstiftningen. Länsstyrelsen delar inte den uppfattningen, utan ser en lämplig lösning i nollalternativet – det vill säga att skogsägare ansöker om artskyddsdispens och avvaktar med skogliga åtgärder i väntan på beslut från tillståndsmyndigheten.

Vi instämmer i att förseningar riskerar att medföra större skador, men vi har i dagsläget inga indikationer på att antalet inkommande artskyddsdispenser kommer att bli högre än att det kan hanteras skyndsamt av länsstyrelsen. Länsstyrelsen Gävleborg kan konstatera en ökning av ansökningar om artskyddsdispenser. Under de första tre månaderna direkt efter ovädren, när situationen kunde förväntas bli som mest akut, har 7 dispensansökningar kopplade till stormfälld skog inkommit till Länsstyrelsen Gävleborg. Det kan jämföras med totalt 9 respektive 11 ansökningar om artskyddsdispenser gällande fridlysning under hela 2024 respektive 2025. Ökningen har dock inte påverkat handläggningstiden, då Länsstyrelsen Gävleborg har prioriterat ärenden kopplade till stormfälld skog. Genomsnittlig handläggningstid för de 7 dispensansökningarna är 15 dagar.

Vi gör bedömningen att länsstyrelserna, genom en tillfällig resursförstärkning, skulle ha beredskap för att klara av ett eventuellt ökat antal dispensärenden utan längre handläggningstider. På så sätt skulle en fortsatt rättssäker hantering av artskyddsregelverket och

bevarandet av hotade växt- och djurarter säkerställas, samtidigt som ett snabbt omhändertagande av stormskadad skog prioriteras. Detta utan att lägga ytterligare arbetsbelastning på Skogsstyrelsen.

- Länsstyrelsen anser att förslagets avgränsningar behöver tydliggöras för att processen ska bli rättssäker och trygg för enskilda skogsägare.

Motivering: Länsstyrelsen instämmer i att undantagen inte ska vara bredare än vad som behövs för att behovet av åtgärderna ska kunna tillgodoses. Länsstyrelsen är tveksam till att ansvaret för flera bedömningar läggs på enskilda skogsägare. Enligt förslaget ska skogsägaren dels avgöra vilken paragraf som ska tillämpas, för att veta om samrådsanmälan krävs, dels om åtgärden är av *väsentligt* intresse och vad som kan ses som *enstaka träd*.

- Länsstyrelsen är tveksam till avverkning även av träd utan skador.

Motivering: Enligt PM kan även avverkning av enstaka träd utan skador omfattas av undantaget. Det kan medföra en oskälig risk för påverkan på fridlysta arter, exempelvis fåglar och fladdermöss, som använder träd som boplatser.

3.2 Merparten av arter med EU-baserad fridlysning undantas

- Länsstyrelsen anser att urvalet av arter i bilaga 4 behöver ses över. Se motivering under rubrik 3, om underlag för bedömningen av konsekvenserna på gynnsam bevarandestatus hos fridlysta arter.

- Länsstyrelsen anser att det behöver förtydligas hur underlaget till rapporteringen till EU ska tas fram.

Motivering: Länsstyrelsen anser inte att PM tydliggör hur myndigheterna ska kunna ha kännedom om vilka arter som berörts av åtgärderna.

5 Konsekvensutredning

- Länsstyrelsen anser att förslaget belyser behovet av en strategi för framtida hantering av artskydd vid extrema väderhändelser.

Motivering: Länsstyrelsen instämmer i slutsatsen att förslagen kan väcka frågor om hur hänsyn till fridlysta arter säkerställs i framtiden. Om myndigheterna signalerar att ett sådant viktigt regelverk som artskyddsförordningen kan upphävas nästan helt under en tid, riskerar det att få allvarliga konsekvenser för fridlysta arter och arbetet med artbevarande. Klimatförändringen och dess effekter på livsmiljöer och arter medför att behovet av upprätthållande av artskydd och fridlysningsregler snarare kan anses bli allt viktigare.

I och med att extrema väderhändelser förväntas bli vanligare ser Länsstyrelsen ett behov av strategier för en framtida hållbar hantering av artskyddet i liknande situationer som denna, för att undvika att oväntade väderhändelser leder till ändringar i regelverk vars syfte är att skydda biologisk mångfald i skogen.

5.2 Problembeskrivning och konsekvenser om inga åtgärder vidtas (nollalternativ)

- Länsstyrelsen anser inte att nollalternativet innebär en så tidskrävande administrering att det motiverar föreslagna undantag från fridlysningsbestämmelserna. Se motivering avseende annan lämplig lösning i avsnitt 3.

5.3 Vad som eftersträvas med förslagen

- Länsstyrelsen anser att PM tydliggör behovet av resurser till myndigheternas artskyddsarbete.

Motivering: I PM beskrivs att ambitionen med förslaget är att möjliggöra för berörda myndigheter "att använda sina resurser till de situationer som medför störst risk för påverkan på skyddade arter enligt EU:s fridlysningsregler." Länsstyrelsen anser att denna formulering signalerar att artskyddsarbetet ska fokuseras på vissa arter, vilket kan antas bli på bekostnad av andra arter. Det skulle innebära risk för negativ påverkan på fridlysta arters bevarandestatus, samt svårigheter att uppfylla myndigheternas åtaganden inom artskydd.

5.9 Konsekvenser för miljön

- Länsstyrelsen efterfrågar ett tydliggörande av grunden för PM:s bedömning att den samlade negativa påverkan blir begränsad på grund av undantagets geografiska och tidsmässiga begränsning.

Motivering: Arealen av mark som berörs kan bli väldigt stor då alla kommuner i Gävleborgs län föreslås inkluderas i undantaget, utan begränsningar avseende vare sig arealer och typ av biotoper. Det bör kunna innebära en risk för påverkan på den lokala och även regionala gynnsamma bevarandestatusen för fridlysta arter.

Länsstyrelsen ser positivt på att PM föreslår att häckningssäsongen år 2027 inte ska omfattas av undantaget, men noterar att ingen hänsyn till årets häckningssäsong föreslås.

Allmänna synpunkter

Med anledning av att PM inte berör kulturmiljölagen, och inga lättnader föreslås avseende hänsyn till fornlämningar, vill Länsstyrelsen lämna en övrig synpunkt till vårt remissvar.

Om de föreslagna undantagen genomförs kommer tydligheten i kommunikationen kring de tillfälliga reglerna att vara av stor vikt. I samband med att de tillfälliga reglerna kommuniceras till skogsbranschens parter är det viktigt att påminna om att inga lättnader har beslutats avseende de hänsynsregler som finns för forn- och kulturlämningar i skogsvårdslagen samt kulturmiljölagen. Sedvanligt samråd ska därmed ske med länsstyrelserna och Skogsstyrelsen, för att undvika skador på sådana lämningar vid uttag av stormskadade bestånd.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Carina Ståhl Herrstedt med handläggare Sofia Ageheim som föredragande. I ärendets handläggning har även handläggare Emma Engvall och Ida Svartholm medverkat. I den slutliga handläggningen har länsråd Veronica Lauritzsen, avdelningschef Joel Isensköld och enhetschef Anna Jansson deltagit.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.